

Implementeringen generelt

Nyager Skole: Forløbet er overordnet set positivt. Det er dog tydeligt, at processen kommer til at løbe over en årrække, før vi kan sige, at reformen er i drift. Vi har fået en række forhold foræret med vores FUEL-projekt i udskoling. Egentligt er reformen meget tæt på FUEL på væsentlige områder. Tankegangen om temaundervisning, kontaktsamtaler / læringsmålssamtaler, samarbejde på tværs af klasser.

Tinderhøj Skole: Generelt er vi kommet godt i gang med at implementere mange af elementerne fra reformen. Vi har "læringsbånd" fra 8.00 - 11.00 og igen fra 12.00 - 15.00, samt et pausebånd midt på dagen fra 11.00 - 12.00 med spisepause og mulighed for aktiviteter.

Rødovre Skole: Skoleåret har i år været et anderledes skoleår grundet en ny folkeskolereform. Vi har justeret, udviklet og arbejdet med skoledagen på en anden måde end tidligere år. Både pædagoger, lærere og skoleledelse har skulle "opdyrke et nyt land". Vi har gjort mange erfaringer, lavet (tilladte) fejl og arbejdet ihærdigt, men må også erkende, at ting tager tid, og reformen også er en kulturforandring. Vi vil dog mene, at vi er nået meget langt. Ved juletid havde vi en evaluering på "de første 100 dage i reformen", hvor vi fik talt om, hvad der gik godt og mindre godt.

Valhøj Skole: Valhøj Skole har haft tre primære fokusområder i reformarbejdet det første år: Åben skole, Bevægelse og Målstyret læring. Der blev i marts 2014 ansat en reformkoordinator, der med udgangspunkt i observationer af undervisning og interview/samtaler med lærere, pædagoger, ledelse og ressourcepersoner indkredsede de tre områder, som krævede en særlig indsats.

Hendriksholm Skole: Generelt har det været en stor opgave at indføre folkeskolereformen. Det første år har båret præg af, at noget er lykket og andet skal der arbejdes mere med. Det er en længere proces vi er i gang med. Der har været, og er fortsat, behov for et stærkt ledelsesmæssigt fokus på implementeringen af reformen, bl.a. ved tæt dialog med medarbejderne og løbende møder med teamene om målstyret læring, lektiecafe (fordybelse), bevægelse mv. I år har vi arbejdet med mange nye områder. Målstyret læring, lektiecafe, udeskole, UUV, bevægelse i undervisningen, stjernestund, den eksperimenterende undervisning, valgfag, IT i undervisningen, anderledes måde at tilrettelægge arbejdet på mv. Det har betydet, at elever og personale har skullet forholde sig til mange ting på samme tid. Både elever og personale har arbejdet intenst på at få reformen indarbejdet.

Islev Skole: Det har været en stor mundfuld at implementere en **så** anderledes folkeskolereform, samtidig med ændrede arbejdstidsregler for lærerne og ændrede arbejdsbetingelser generelt for vores personale. I skoleåret 2013-14 brugte vi, i fællesskab med personalet, megen energi på dels at forstå reformens forskellige elementer og dels udvikle nogle anderledes og optimale rammer i en fleksibel og foranderlig struktur for vores elever og personale. Vi var meget fortrøstningsfulde ved starten på år 1 i reformen, da vi oplevede at personalet grundlæggende var meget positive overfor forandringerne og vi mente at have skabt nogle gode rammer for arbejdet. Vi har rettet langt det største fokus på målet om at "øge elevernes læring", da vi mener det er det grundlæggende i reformen. Derfor har det for os handlet om, at tage udgangspunkt i vores aktuelle status på udvikling af elevernes læring og arbejde med at videreudvikle en fælles læringskultur med fælles afsæt. Vi har på mange af de nye områder måtte føle os frem – afprøve og evaluere de nye tiltag med det sigte løbende at justere, ændre og rette ind. Hvad virker og hvad virker knap så hensigtsmæssigt. Elever og personale har skullet vænne sig til en længere skoledag, men her har bevægelse i undervisningen været en god mulighed for at komme ud af klasserummet. Ligesom vi har haft en mærkbar øgning af ture væk fra skolen.

Skovmoseskolen: På Skovmoseskolen har vi oveni reformen, skulle sammentænke 2 institutioner og tage det bedste med fra hver – samtidig med, at reformens intentioner og lærernes nye arbejdstid skulle indarbejdes. Således med generelle og store penselstrøg, så er 1. år med Folkeskolereformen og sammenlægningen gået rigtig godt. De 2 store faggrupper – lærerne og pædagogerne – går nu hånd i hånd i planlægningen, udførelsen og evalueringen af læringsarbejdet med vores udviklingshæmmede elever. Det har voldt lidt besvær, at skulle samarbejde omkring eleverne. Lærerne og pædagogerne har jo hver især, med deres meget tætte relationer til eleverne, hver for sig haft elevernes udvikling som et fagligt og professionelt ”projekt”. Dette projekt, der nu skal samkøres og samtænkes. Vi er kommet langt i år, og kommer endnu længere næste år. Der er således ingen tvivl om, at både reform og sammenlægning har kommet på det rigtige tidspunkt.

Skoledagens struktur

Nyager Skole: Vi havde på forhånd arbejdet med fleksibelt skema i udskolingen, så vi havde nogen erfaring. Flexibelt skema betyder, at der udarbejdes et nyt skema for hver uge – 3 uger længere fremme tidsmæssigt. Med fleksibelt skema er det nemmere: at planlægge med længere forløb / temaer, at skabe samarbejdsmuligheder klasser / fag imellem, at samtænke fag (fx at engelsk og dansk tilgodeses i samme tema), at indtænke planlagt lærerfravær (det betyder, at eleverne, relativt set, ikke har vikar i så mange timer). Der er mange grundtanker fra reformen, der tilgodeses med fleksibelt skema.

Tinderhøj Skole: Vi har forsøgt os med fleksibelt skema med 4 perioder. Det vil sige, at vi arbejder os væk fra en skemastyret skole til at arbejde mere fleksibelt.

Rødovre Skole: Lærere og elever er glade for lektionslængden på 60 minutter, hvor der er tid til at introducere timen med opsatte læringsmål og slutte den af igen. Der bliver heller ikke så mange skift på dagen. Vi forsøgte i skoleårets begyndelse med en ny type skemaer, men det gav forvirring. Efter jul blev skemaerne lavet om, og det blev mere overskueligt.

Skovmoseskolen: Vi er gået fra at være en separat skole og fritidstilbud til at være et helhedstilbud.

Islev Skole: I det kommende skoleår, har vi ændret elevernes skemaer. Vi starter morgenen med et 15 minutters understøttende bånd, som vi kalder fordybelse og bevægelse. Båndet tænkes anvendt til f.eks.: fordybelse- eller læsebånd, rammesætning af dagens program, dagens nyheder, bevægelse f.eks. morgenløb, inddragelse til fag og timeløse fag. Desuden er fagtimerne nu tilrettelagt som læringsbånd.

De øvrige skoler har i perioder lavet større fleksibilitet i skemaerne, som vi har kendt fra tidligere.

Understøttende undervisning

Nyager Skole: I indskolingen betyder de mange timer, hvor lærere og pædagoger er sammen om undervisningen, samt den alder eleverne har, at der som udgangspunkt har været gennemført understøttende undervisning, der lever op til de faglige og sociale forventninger, der forventes af ledelsen.

I mellemtrinnet og udskolingen er der andre erfaringer. Fordelingen af arbejdet mellem lærere og pædagoger har ikke været gennemtænkt. Især de opgaver pædagogerne har været sat til, har ikke fungeret efter hensigten. Her tænkes på de timer, hvor pædagogerne har været alene med en klasse. Pædagogerne har ikke kunnet løfte opgaven i forhold til forventningerne. Der har været gennemført for mange timer, hvor der har været et fornuftigt indhold, men uden den store sammen-

hæng til de faglige mål / de læringsmål, der arbejdes med. Det er tydeligt, at en stor del af pædagogerne ikke har fundet situationen tilfredsstillende for hverken dem selv eller for eleverne. Der afholdes ugentlige teamsamtaler mellem lærere og pædagoger, men hvis pædagogerne via dette teamsamarbejde skulle klædes på til, at kunne fortsætte det fordybelsesbehov, der opstår i undervisningen, ville dette samarbejde være ressourcemæssigt urealistisk højt. Derfor har vi taget konsekvensen – med stor tilfredshed hos både lærere og pædagoger: 1) Lærerne står for den understøttende undervisning, der er en direkte udløber af undervisningen. 2) Lærere og pædagoger deles om lektiecafearbejdet. 3) Der indføres et nyt forløb, hvor en pædagog bliver tilknyttet hver klasse i 30 timer pr. år. Vi kaldet disse timer "trivselstimer". Der er her fokus på trivselsundersøgelsen, samt forebyggende trivselsarbejde. Faget er indholdsmæssigt grundigt beskrevet. Understøttende undervisning er også de timer, der afsættes til læringscenteret til faglig og adfærdsmæssig støtteundervisning. Vi arbejder både med lærere og pædagoger i AKT-arbejdet.

Rødovre Skole: Den understøttende undervisning har vi ikke helt på plads endnu. Det har i dagligdagen vist sig, at være svært at få overleveret indhold til hinanden til understøttende undervisning (UUV). Det har bl.a. været et problem for pædagogerne, at vide hvornår det er UUV og hvornår det er SFO tid, da timerne har været i forlængelse af hinanden. UUV har ikke haft 1. prioritet i skoleåret, men lærere og pædagoger har løst opgaven efter bedste evne. Det er et område vi senere må have større opmærksomhed på.

Valhøj Skole: Som følge af den prioritering af kræfterne, som valget af de tre indsatsområder indebærer, har skolen i mindre grad haft fokus på den understøttende undervisning (UUV). UUV har dog været genstand for løbende pædagogiske drøftelser, og det er blevet gradvist tydeligere for personale og ledelse, at UUV har en stor værdi og bliver brugt både til fordybelse i fagene, til bevægelse, trivselsfremmende tiltag m.m. Lektiecafé er også blevet tilbudt og er overvejende blevet varetaget af skolepædagoger.

Hendriksholm Skole: Vi har som udgangspunkt lagt den understøttende undervisning (ikke lektiecafé/fordybelse) hos lærere som i forvejen havde klassen. F.eks. kunne understøttende undervisning ligge i forlængelse af matematikundervisningen, således at timerne kunne bruges til at fordybe sig i et emne.

Islev Skole: Den understøttende undervisning har været en stor udfordring. En del af den understøttende undervisning har været varetaget af pædagogerne i et bånd midt på dagen. Det har skabt både indholdsmæssige og strukturelle problemer.

I indskoling har det fungeret fornuftigt og haft sammenhæng med den øvrige undervisning. Vi erkendte hurtigt, at der var behov for en opkvalificering af pædagogernes didaktiske færdigheder. På mellemtrinnet og i udskoling har pædagogernes deltagelse i understøttende undervisning været mere løsrevet. Derfor har vi flere gange justeret struktur og indhold. Pædagogerne har etableret en række rigtigt fornuftige tilbud til de store elever (Møllen eksempelvis), som afgjort har været en forbedring henover skoleåret.

På mellemtrinnet har man haft fokus på bevægelse samtidig med, at vi har et sideløbende pædagogisk projekt. Møllen skal varetage flere børns trivsel og i samarbejde med børn og lærere, nå rundt om de problematikker som kan opstå, ved at skulle agere i den til tider svære hverdag. Møllen er et redskab til at forbedre den direkte etablering af et socialt samspil mellem børnene og have fokus på gensidig respekt, anerkendelse og fælles forståelse af hinanden. Møllen skal endvidere være simpel, jordnær, sjov og i en let forståelig form, hvor alle lærer at tale med andre, at lytte og kommunikere åbent uden fordomme. Møllen skal være et udviklingsrum, hvor børnene får udviklet en række færdigheder, som gerne skulle munde ud i sjovere og mere tillidsvækkende sociale relationer mellem hinanden.

Samlet har vi dog vurderet, at mere af den understøttende undervisning skal læses af lærere i udskoling næste år. Det bliver dog koblet med forløb tilrettelagt af pædagoger, som kan "kø-

bes/hentes" ind i den enkelte klasse.

Skovmoseskolen: Det er i den understøttende undervisning, at lærere og pædagoger mødes i samarbejdsfeltet på Helhedstilbuddet. Vi har øvet os i år, og bliver endnu bedre næste år. På en og samme tid er det vanskeligt for mange lærere, at definere hvad den understøttende undervisning er på en specialskole. På den anden side argumenteres der for, at ALT hvad vi laver på skolen er understøttende undervisning. Begge udsagn er rigtige, og det er i dette spændingsfelt af holdning, at helheden skal skabes.

Kontaktlærerordning

Nyager Skole: Vi har i under kontaktsamtalerne rettet et særligt fokus på at sætte og arbejde med læringsmål med eleverne. Vi kalder dem læringsmålssamtaler. Dette arbejde er kommet godt i gang, men det er især her, at processen vil forløbe over en række år. Vi har startet for bredt ud, da vi ville tilgodese alle fag lige meget. Dette ændrer vi, så der er et særligt læringsmålsfokus i dansk og matematik. På mellemtrinnet yderligere engelsk og udskolingen yderligere fysik/kemi. Det er også muligt at sætte mål i de øvrige fag / adfærd, hvis det ønskes.

Rødovre Skole: Både børn og personale været glade for kontaktlærerordningen. Mange problemstillinger er blevet "taget i opløbet" og alle føler sig set og hørt. Personalet har stadig fokus på samtalerne, og personalegruppen vil i næste skoleår arbejde med anvendelsen af forskellige samtaleteknikker.

Valhøj Skole: Kontaktlærerordningen er udrullet til alle klassetrin og praktiseres lidt forskelligt fra klasse til klasse, afhængigt af klassetrin, faglige og sociale udfordringer i klasserne. Der holdes samtaler jævnligt, men de organiseres forskelligt fra klasse til klasse. Nogen har længere, men færre samtaler, mens andre har kortere samtaler, men flere samtaler. Der er et klart større fokus på de faglige dimensioner i samtalerne end de sociale.

Hendriksholm Skole: I forlængelse af FUEL har vi fortsat kontaktlærerordningen for udskolingen og indført den for resten af skolen. Målet med samtalerne har været at sætte små, overskuelige faglige og sociale mål med den enkelte elev og efterfølgende følge op på dem. Der har i år været eksperimenteret på de enkelt årgange med formen, så den passer sammen med den målstyrede læring. I løbet af næste år skal arbejdet evalueres i ledelsen, og det skal beslutes, hvordan formen skal være og om den skal være ens på årgangene, i afdelingerne eller på skolen.

Islev Skole: En af de ting som er lykkedes særlig godt er kontaktlærerordningen, som er indarbejdet på alle klassetrin.

Skovmoseskolen: Alle elever har én kontaktlærer og én primærpædagog. Disse står for al kontakt til forældre og det skriftlige arbejde vedr. elevens progression i læringen. Vi vil til næste år indføre flere elevsamtaler. Vi er dog klar over at eleverne i disse samtaler om hvad der motiverer i skolen, gerne taler om noget der kan spises og frikvarterene. Men set i lyset af, at flere og flere af vores elever kommer til at læse på et niveau der ses i 1. og 2. klasse i almenskolen, så giver det god mening at eleverne er medbestemmende ift. undervisnings materialer, -former og indhold.

Partnerskaber

Nyager Skole: Dette er måske vores største udfordring. Det er meget forskelligt, hvor meget der er nået i de enkelte klasser. De fleste klasser har ikke ændret sig meget på området. Der er flere årsager til dette. En er økonomisk – hvor rigtigt mange samarbejdspartnere forventer en betaling for et

samarbejde – en økonomi vi ikke har. Ud over dette er der også brug for at vi sætter mere fokus på området. Det er ikke det samme som, at vi ikke har kontakt / samarbejde med det omgivende samfund, det har bare ikke ændret sig særligt meget på grund af reformen. Vi forventer, at vi i det kommende skoleår vil rette mere fokus på dette samarbejde.

Tinderhøj Skole: Vi har indgået samarbejder med følgende: Ældresagen i Rødovre om "læseven" i klassen, Rødovre Musikskole, Microsoft omkring IT, med KL og UCC i netværk med 14 andre kommuner om IT og læring, med Volleyball klubben omkring Beach Volley og Kids Volley, samt Boldklubben Rødovre som er en del af Brøndby Masterclass.

Rødovre Skole: Vi har bl.a. et samarbejde med Heerup museet, byggelegepladsen, Rødovre bibliotek, erhvervsguiderne, ungdomsskolen og IT-camp/nørderne.

Valhøj Skole: I forhold til fordringen om at drive Åben Skole, har Valhøj Skole bl.a. indgået et partnerskab og er blevet venskabsskole med Københavns Befæstning. Det har resulteret i, at skolens personale har brugt Skoletjenestens tilbud i markant højere grad end tidligere, ligesom Skoletjenesten har lagt betragtelige ressourcer i skolens Innovationsuger i udskolingen. Derudover indgår Heerup Museum, Musikskolen, Danmarks Designmuseum, KTS, Byggeren m.fl. som faste samarbejdspartnere for skolen. Særligt i forbindelse med Innovationsugerne har der været tale om tætte samarbejder mellem skolen og ovennævnte eksterne partnere. Samarbejdet har udfoldet sig om målstyrede forløb.

Hendriksholm Skole: Som en del af bevægelse i undervisningen, understøttende undervisning og samarbejde med eksterne aktører, har vi haft stor succes i et samarbejde med Tarzan-projektet. Eleverne i specialklasserækkens ældste klasser har arbejdet med kost, motion og bevægelse, hvor de bl.a. hver fredag har været i Rødovrehallen og lavet motion. På 6. og 7. årgang har der været et projekt, hvor en professionel amerikansk basketballspiller har trænet eleverne i skoletiden. Han talte kun engelsk, så eleverne fik undervisning i sprog og bevægelse samtidigt. Lærerne oplevede hurtigt, hvordan flere af eleverne blomstrede under den nye mulighed. Det gav tilsyneladende et løft i elevernes motivation – også i de øvrige timer. Samtidig lærte de at tale praktisk engelsk, som er noget andet end det der normalt foregår i klasselokalet. Der har været (og vil fortsat være) et samarbejde med musikskolen og Rødovre Concert Band, hvor elever lærer at spille på et blæseinstrument og samtidig indgår i et orkester. Projektet foregår på 0. -3. årgang. Det er med til at give elever bedre selvtillid, bliver bedre til at samarbejde, koncentrere sig mere mv., til at fungere bedre i skolen generelt. Evaluering af projektet viser, at det har været en succes.

Islev Skole: Partnerskaber har ikke haft den store prioritet. Vi har dog haft musikskolen, byggeren, biblioteket og Heerup Museet på besøg. Specielt samarbejdet med byggeren er blevet intensiveret og opleves meget positivt. Vores samarbejde med Nørre G er videreført. En håndfuld af vores 9. klasses elever har taget astronomi på C-niveau, som i år har været rene ekstratimer, hvor det tidligere har afløst valgfag. Næste skoleår har Nørre G tilbudt os deltagelse i en række valgfagsforløb, som umiddelbart ikke passer ind i vores egen valgfagsordning. I skrivende stund ved vi ikke, om samarbejdet videreføres næste skoleår. Vores klare intention er dog, at det i så fald skal genskabes efterfølgende. Det har været/er meget givende for specielt den stærke gruppe af vores afgangselever.

Skovmoseskolen: Vi har benyttet os meget af byggelegepladsens tilbud om ridning. Én af vores elever har i 1 uge været i praktik og passet heste, og mange andre elever har været forbi til en ride-time om ugen. Vi har også samarbejdet med andre private rideskoler i Rødovre. Vi har i år startet et Floorballprojekt (også kaldet hockey) med Rødovre Floorballklub, som stiller instruktører til rådighed for os. Samarbejdet med en rigtig ThaiBoksning klub, har givet eleverne en stor oplevelse. Fritidshjemmet tog initiativ i 2014 til at opstarte egen idrætsforening, hvor der tilbydes dans og karate. Vi

samarbejder meget med Maglemosen (STUen i Ballerup) som tit kommer forbi og stiller op til morgensang – så har vores tidligere elever også stadig en tilknytning til Skovmoseskolen

Bevægelse

Nyager Skole: Vi har to bevægelsesvejledere på skolen, der har indkøbt en del forskellige ting, der kan understøtte bevægelsesarbejdet. Der har været fokus på området på en række møder. Vi har igennem flere år på tre klassetrin arbejdet med faget ”bevægelse i undervisningstiden”. Når dette er sagt, er vi alligevel et godt stykke fra målet. Der er for megen tænkning i retning af ”løb en tur rundt om skolen” og for lidt, hvor det indgår mere direkte i undervisningen. Især i udskoling er vi ikke tilfredse. Vi er på vej, men der er et stort stykke endnu.

Tinderhøj Skole: Bevægelse er lagt ind som en naturlig del af læringsbåndene tilpasset efter elevernes behov. Processen har været godt understøttet af skolens to bevægelsesambassadører.

Rødovre Skole: Motion og bevægelse er blevet en del af skoledagen. Det er ikke altid, at pulsen kommer helt i top, men børnene rører sig meget mere i timerne. Nogle timer er det ”mind-breaks” (små øvelser) og andre gange er det aktiviteter uden for klasselokalet. Her er vi kommet langt, selv om ikke alle børnene mener, at der er nok bevægelse. Mange undervisere har også førhen haft bevægelse med i deres undervisning og fra dem har vi også draget erfaringer.

Valhøj Skole: Med henblik på de nye fælles mål i faget idræt og fordringen om at drive åben skole har vi samarbejdet med flere lokale idrætsforeninger. Særligt omkring friluftsliv har vi samarbejdet med DGI og Paul Petersen Instituttets friluftslinje. Vi har desuden haft et forløb over hele skoleåret med Crossfit Copenhagen, hvor idrætslærerne har været på inspirations kursus i funktionel træning og udvalgte klasser har deltaget i forløb i idræt med en instruktør fra Crossfit Copenhagen. Vi har fortsat fokus på et højt niveau af fysisk aktivitet både i den fagopdelte undervisning og i den understøttende undervisning med blandt andet motorisk screening og træning for indskoling, aktivitetsdage som OL, vinterturneringer og Klubbernes dag. Størstedelen af lærerne har i årets løb deltaget i kurser, der kombinerer den fagopdelte undervisning og bevægelse. Senest har vi investeret i et nyt undervisningsmateriale i dansk og matematik der integrerer fysisk aktivitet i fagene.

Hendriksholm Skole: Som en del af bevægelse i undervisningen, understøttende undervisning og samarbejde med eksterne aktører, har vi haft stor succes i et samarbejde med Tarzan-projektet. Eleverne i specialklasserækkens ældste klasser har arbejdet med kost, motion og bevægelse, hvor de bl.a. hver fredag har været i Rødovrehallen og lavet motion. På 6. og 7. årgang har der været et projekt, hvor en professionel amerikansk basketballspiller har trænet eleverne i skoletiden. Han talte kun engelsk, så eleverne fik undervisning i sprog og bevægelse samtidigt. Lærerne oplevede hurtigt, hvordan flere af eleverne blomstrede under den nye mulighed. Det gav tilsyneladende et løft i elevernes motivation – også i de øvrige timer. Samtidig lærte de at tale praktisk engelsk, som er noget andet end det der normalt foregår i klasselokalet.

Islev Skole: Flere lærere har været på kurser. Erfaringerne fra disse er formidlet på lærermøde. Vi ser en stigende tendens til, at bevægelse er en integreret del af undervisningen. Der gennemføres stavestafetter, matematik orienteringsforløb og lignende i mange klasser. I mange fag opbygges lokale samlinger, så der ikke skal startes forfra hver gang. Det er en udvikling, som vi forventer, vil fortsætte. Vi har bedt alle teams om at medtænke krop og bevægelse i den almindelige undervisning og i deres årsplanlægning. Når man kigger ud på skolens arealer i løbet af skoledagen, så

vrimler med elever som løser undervisningsopgaver i bevægelse. Skoleledelsen følger op på møder med de enkelte teams.

Holddannelse

Nyager Skole: Vi er på vej (se også fleksibelt skema). Det er tydeligt, at det er blevet bedre i en række situationer. Der er en del klasser, der arbejder med "ugeskemarevolutionen", der giver de muligheder, der ønskes i holddeling. Vi har et stadigt stigende fokus på, at elever hjælper andre elever. Ligeledes afsætter vi flere timer til "nørdundervisning".

Tinderhøj Skole: Der er lavet forsøg med holddeling på mange årgange, hvor klasserne er blevet parallellagt i skemaet.

Rødovre Skole: I 1.-9.klassetrin har vi lagt ekstra holdtimer i dansk og matematik, således at dansk og matematiklæreren kan deltage i undervisningen i parallelklassen. Det giver mulighed for at den enkelte lærer kan få sparring og inspiration på sin målstyrede undervisning eller på et aktionslæringsforløb.

Fordybelse/lektiecafé

Nyager Skole: Vi startede ud med den grundantagelse, at eleverne selvfølgelig ikke ville benytte sig af de frivillige lektiecafeer. Vi troede, at forældrene ville bakke dette op, da det var hos dem den beslutning skulle tages. I indskolingen og på mellemtrinnet var det en rigtig antagelse. I udskolingen har det været med dalende deltagerantal igennem året. Den logistik vi havde udtænkt på området, faldt derfor til jorden. Vi har brugt alt for mange ressourcer på fordybelse. Vi forventer, at arbejdet på dette område finder et bedre niveau til næste skoleår.

Tinderhøj Skole: Fordybelsestimerne/lektiecafé har primært været varetaget af pædagogisk personale. På trods af at timerne har været frivillige, har skolebestyrelsen opfordret til at forældrene/eleverne støtter op om disse timer, da skolen har afsat ressourcer hertil. Generelt er eleverne mødt op til disse timer.

Rødovre Skole: Det har været et område, som har fyldt meget i dette skoleår, da der har været forskellige forventninger til timerne. Vi "landede" heldigvis med et kompromis, hvor skolebestyrelsen og skolens ledelse udarbejdede en fælles udmelding om tilstedeværelse og frivillighed. Næste skoleår bliver lektiehjælp og fordybelse obligatorisk for alle.

Valhøj Skole: Lektiecafé er blevet tilbudt og er overvejende blevet varetaget af skolepædagoger. Lektiecafeen er relativt velbesøgt og bruges til faglig fordybelse, da lektier i traditionel forstand (hjemmearbejde) - som følge af en pædagogisk drøftelse informeret af nyere forskning - fylder mindre i arbejdet med at nå de mål, der er sat for undervisningen. Skolens bestyrelse drøfter løbende hvorvidt Valhøj Skole bør være lektiefri.

Hendriksholm Skole: Lektiecafetimerne har alle været placeret sidst på dagen og har ligget parallelt på årgangene (i udskolingen parallelt i hele afdelingen). Tanken har været, at personaleressourcerne skulle bruges på tværs af årgangen/afdelingen. En lærer kunne f.eks. holde kursus i matematik, en anden i tysk, en tredje kun "hjælpe" elever der skulle lave hjemmearbejde og en fjerde person kunne hjælpe med et projekt/opgave en gruppe elever skulle færdiggøre osv. Generelt har lektieca-

feen/fordybelsestimerne dog primært været til at lave lektier eller særlige opgaver, deres lærere havde lagt til dem. Altså som hjælp til lektier eller til at øve sig på f.eks. at løse matematiske problemer.

Islev Skole: Vi har omdøbt lektiecafeen til studietid og prioriteret området meget højt. Alle timer er læst af lærere tilknyttet den enkelte klasse. Timerne er koblet op på kontaktlærernes samtaler med eleverne. Altså har der været to voksne på i to af studietimerne pr. klasse – den ene står for lektier, fordybelse m.v. og den anden holder samtaler. Vi har sendt et klart budskab til forældrene om, at det er en integreret del af skolegangen, som man ikke bør melde fra til. Langt de fleste klasser har haft 100 % deltagelse. I enkelte klasser – primært i udskoling – har der været frmeldinger. Grundlæggende er vores model god – men naturligvis også dyr. Den har optimeret både den faglige fordybelse og kontaktsamtalerne i langt de fleste klasser. Studietimeordningen fortsætter vi i det kommende skoleår.

Skovmoseskolen: Vi har, specifikt i udskoling, haft stor succes med lektiecafé. Her er eksempelvis en tekst læst i dansk tidligere på dagen, blevet gennemgået igen. Men i det store billede, skal vores elever tilbydes noget motorisk og meget inspirerende undervisning sidst på dagen. I timerne fra kl. 14.00 til 16.30 er der ikke meget kognitiv energi på kedlen til at nyindlære. Derfor ses ofte enten stillesiddende arbejde på iPaden eller motorisk/musiske aktiviteter om eftermiddagen.

Målstyret læring og formativ feedback

Nyager Skole: Vi har i under kontaktsamtalerne rettet et særligt fokus på at sætte og arbejde med læringsmål med eleverne. Vi kalder dem læringsmålssamtaler. Dette arbejde er kommet godt i gang, men det er især her, at processen vil forløbe over en række år. Vi har startet for bredt ud, da vi ville tilgodese alle fag lige meget. Dette ændrer vi, så der er et særligt læringsmålsfokus i dansk og matematik. På mellemtrinnet yderligere engelsk og udskoling yderligere fysik/kemi. Det er også muligt at sætte mål i de øvrige fag / adfærd, hvis det ønskes. Vi har i A.P. Møller projektet også haft fokus på dette arbejde. Skoleåret sluttede med, at vi er ved at redefinere / får et fælles sprog på, hvad der egentlig tænkes, når vi siger "at sætte læringsmål" og arbejde med målstyret undervisning – hvilket ikke er så entydigt, som man skulle tro. De lærere, der har været igennem A.P. Møller kurset, har tydeligt fået et bedre fokus på at arbejde med målstyret undervisning. Ligeledes har A.P. Møller forløbet sikret, at skolens ledelse har fået et mere kvalificeret fokus på området. Det er tydeligt, at alle lærere er godt på vej i forhold til at forstå den grundlæggende ændring i at arbejde med læringsmål for den enkelte elev og med målstyret undervisning, er grundlæggende præmisser i forhold til skolereformen. Vi er godt på vej.

Tinderhøj Skole: Den målstyrede undervisning får i den grad liv via arbejdet med A. P. Møllerprojektet i de enkelte team.

Rødovre Skole: Målstyret undervisning er en af skolens kerneopgaver, og derfor har vi haft særlig fokus på dette felt. Vi har tidligere skrevet ud til forældrene om, hvordan vi arbejder med læringsmål på Rødovre Skole. Vi har haft et samarbejde med Undervisningsministeriets Læringskonsulenter i dansk og matematik i forhold til målstyret undervisning i fagene. Næste skoleår vil børnenes årsplaner i dansk og matematik udformes efter kompetence-, viden- og færdighedsmål og der vil være minimum fire forløb med læringsmål. Halvdelen af personalegruppen/årgangsteamene har været på kursus i aktionslæring (klasseledelse, målstyret læring og formativ evaluering). Det har personalet været meget glade for, da de på kurset er blevet præsenteret for forskellige "værktøjer", som de kan anvende i dagligdagen. Det "mindset" som er bag aktionslæring vil vi gerne videreføre næste skoleår. Det gør vi bl.a. ved, at lærerne er inde i hinandens klasser og give respons på de opstillede mål i aktionslæring. Personalet bliver inspireret og får flere kompetencer inden for klasseledelse, målsty-

ret læring og formativ evaluering, hvilket er til glæde for børnene.

Valhøj Skole: Lærere og pædagoger følte sig i særlig grad udfordret på det didaktiske område – dvs. skiftet fra aktivitets- til målstyret undervisning. Særligt var det, udover den målstyrede undervisning, klasseledelse og evaluering, som personalet savnede opkvalificering i forhold til. I samarbejde med forvaltningen og PH Metropolit udvikledes der derfor et kursuskoncept om netop målstyret læring, klasseledelse og formativ evaluering, som blev udfoldet gennem aktionslæring. A.P. Møller fonden finansierede store dele af indsatsen, der i øvrigt rullede ud på alle kommunens skoler. Denne indsats - samt det forløb som Valhøj Skole indgik i med Undervisningsministeriets Læringskonsulenter - har i den grad betydet, at skolen og skolens personale føler sig godt forberedt til, og er i fuld gang med, at foretage skiftet fra aktivitetsbaseret til målstyret undervisning (se også milepælsplanen). Således har skolen arbejdet målrettet mod at kvalificere fagteamsamarbejdet, så det understøtter målstyret læring bl.a. gennem anvendelse af årsplanskabeloner, der tager afsæt i Forenlede Fælles Mål. Derudover har skolen også indført fagdage, der består i dage hvor fagteam i matematik planlægger og forbereder årsplaner og målstyrede undervisningsforløb. Mens dansk lærerne planlægger og forbereder, varetager matematiklærerne undervisningen og viceversa. Desuden har skolen i forbindelse med omstruktureringen af Pædagogisk Læringscenter (PLC) ændret i vejledningsindsatsen, som fremover mere eksplicit vil tilbyde og understøtte målstyrede undervisningsforløb.

Hendriksholm Skole: Der har været arbejdet med målstyret læring på alle årgange. Men der har været særlig fokus på den og formativ evaluering gennem et fælles kommunalt kursus støttet af AP. Møller-fonden. I 2014/2015 har 0.-4. årgang samt e-sporet været gennem kurset. I skoleåret 2015/2016 skal de restende årgange igennem kurset, og der skal uddannes 3 didaktiske ressourcepersoner, som skal understøtte og facilitere kompetenceudvikling på skolerne i Rødovre Kommune gennem brug af aktionslæringsmetoden og kollegial vejledning. Fremadrettet er det tanken, at der systematisk skal være fokus på målstyring ved teamsamtalerne med ledelsen.

Islev Skole: Vi har gennem hele skoleåret arbejdet målrettet på at gå fra at tænke undervisning til at tænke læring – vel vidende at det er to nært sammenhængende begreber. Vi har sat massivt ind i forhold til følgende udvalgte områder, som alle peger i retning af at øge elevernes faglige udbytte: Synlig målstyret undervisning og tydelig klasserumsledelse, udvikling af skolens evalueringskultur helt ned i den enkelte time samt udvikling af kontaktlærerordning. Dette har vi gjort gennem: Det store APM-projekt, der har sat målstyret undervisning og evaluering i fokus gennem dels teoretiske forløb og dels aktionslæring på det enkelte klassetrin, et skræddersyet kursusforløb med Lene Häckmann, som satte konkret ind på det enkelte trin i de to store faggrupper (matematik og dansk) samt for den samlede gruppe af pædagoger. Kurserne havde et teoretisk afsæt, men hovedvægten blev lagt på praksis og alle involverede tilrettelagde og gennemførte konkrete læringsforløb, intensivering af arbejdet i de to store faggrupper (matematik og dansk) med didaktiske drøftelser, nye fælles mål og tilrettelæggelse af konkrete målstyrede undervisningsforløb samt et supervisorsforløb for indskolingens og mellemtrinnets kontaktlærerordning af ekstern konsulent Henrik Fischer. Formålet har været at hjælpe den enkelte lærer med at udvikle kontaktsamtalerne til en slags lærings-samtale, hvor der sættes konkret mål for den enkelte elevs faglige udvikling. Samlet har indsatsen – som fortsætter næste skoleår – skabt en række spændende didaktiske og pædagogiske diskussioner blandt de ansatte. Sporene af diskussioner ses tydeligt, hvis man tager en rundtur i klasserne. Der arbejdes i langt højere grad med den enkelte elevs faglige udvikling end tidligere. Det er en lang rejse, som nok aldrig slutter, men at tænke mål, tydelig klasseledelse og konkret evaluering begynder at være en naturlig del af lærernes hverdag.

Skovmoseskolen: Den målstyrede læring var vi i forvejen gode til. Nu har alle fået et fagligt løft med Aktionslæringskurserne og alle omkring eleverne, også pædagoger er nu mere klar til at sætte mål for en aktivitet, før den sættes i gang.

SFO

Der har året igennem været fokus på, hvorvidt den længere skoledag ville få forældrene til at melde deres børn ud af SFO. Forvaltningen har opgjort tallene pr. 30.04.2015 og sammenholdt dem med tallene pr. 30.4.2014.

For SFO I's vedkommende viser tallet en stigning på 280 børn, hvilket skyldes at 3. klasserne er flyttet fra SFO II til SFO I. Der kan dog konstateres et mindre fald i tilmeldingsfrekvensen. En del af disse børn er tilmeldt Byggelegepladserne, hvor man oplever, at børnene meldes ind lidt tidligere i 2. klasse.

For SFO II's vedkommende er der et fald på 376 børn. Dette skyldes, at 3. klasserne som nævnt er flyttet til SFO I, og at der næsten ingen 6. klasseelever er tilmeldt SFO II.

Den reducerede åbningstid i SFOernes fritidsdel, har haft en minimal konsekvens i forhold til udmeldelse af børn, hvilket der var et stort fokus på, ved skoleårets start, der er forsat en meget høj belægningsprocent i SFOerne.

For SFOerne har den reducerede åbningstid, betydet en ændret praksis, med færre åbningstimer på skoledagene, hvor mål, planlægning og sammenhæng mellem undervisning og fritidsdelen, er blevet prioriteret i højre grad. Den reducerede åbningstid betyder, at alle pædagogerne er tilsvarende flere timer i undervisningsdelen.

Generelt har pædagogerne taget godt imod udfordringerne med folkeskolereformen, med de nye opgaver på et andet grundlag end tidligere. Før folkeskolereformen var pædagogerne fra SFO I afdelingerne, kun med i indskolingen. Hvor der gennem mange år med indskolingsmodellen i Rødovre, er blevet udviklet et godt fagligt samarbejde mellem lærer og pædagoger, dette grundlag fra indskolingsarbejdet, har været nemt at viderefører med folkeskolereformen. Pædagogerne var kendt med de tidligere arbejdsopgaver. Pædagogerne i SFO II - III, har ikke tidligere indgået i et formaliseret arbejde i undervisningen, hvilket naturligvis har været forbundet med nogle udfordringer for pædagogerne, med at indtage de nye roller i forhold til det faglige og med de børn som de tidligere kun har haft kendskab til via fritidsdelen. Dette har også haft betydning for børnene, som nu også skulle møde deres pædagoger i nye roller, enkelte skoler har også påpeget dette, som en udfordring for pædagogerne, med forventningsafstemning, til at løfte de nye opgaver, især i udskolingen.

Med folkeskolereformen, har SFOerne og pædagogerne i dette skoleår været meget optaget af, at arbejde sig ind i de nye vilkår der er forbundet med opgaverne i undervisningen. Med erfaringen fra det første år med folkeskolereformen, er der nu for alle pædagoger to primære opgaver en undervisnings- og fritidsdel, eller to arenaer med en faglighed, med pædagogernes kobling til de to arenaer og med deres indsats og inspiration fra de to arenaer, kan der periodevis sammentænkes undervisning og fritid, til at skabe større sammenhæng og mulighed til fordybelse for børnene, som inddrager legen, det kreative og det teoretiske.

Pædagogernes faglighed dækker hele dagen fra morgenåbningen hvor SFOen åbner kl. 6.30. henover skoledagen og til SFOen lukker kl. 17.00.

Det er vigtigt for fritidsdelen, at SFOerne i sammenhæng med undervisningsdelen, implementere kvaliteter, metoder, processer, ressourcer fra undervisningen i fritidstilbuddene. SFOerne skal i en sideløbende proces og i sammenhæng med folkeskolereformen, forsat tilpasse og udvikle SFOernes tilbud og aktiviteter, hvor børnene motiveres og engageres og er medbestemmende, så SFOen forsat er et attraktivt fritidstilbud, der bliver til valgt af forældrene og børnene.

Pædagogerne skal forsat kompetenceudvikles i forhold til trivsels-, dannelses- og relationsarbejdet, som kernekompetencer for pædagogernes faglighed i skolens samlede virksomhed.